

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Alicja Sołowińska (spr.)

Sędziowie: SA Dorota Elżbieta Zarzecka

SA Marek Szymanowski

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 czerwca 2019 r. w B.

sprawy z odwołania K. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ustalenie zaległości z tytułu składek

na skutek apelacji wnioskodawcy K. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 6 lutego 2019 r. sygn. akt V U 1007/18

I. oddala apelację;

II. odstępuje od obciążania K. B. kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego za II instancję.

SSA Marek Szymanowski SSA Alicja Sołowińska SSA Dorota Elżbieta Zarzecka

Sygn. akt III AUa 209/19

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 20 września 2018 r. stwierdził, że K. B. jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne wraz z odsetkami za zwłokę w łącznej wysokości 21.487,60 zł, w tym z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od kwietnia 2012 do czerwca 2014 w kwocie 14.198,81 zł i odsetek za zwłokę w wysokości 6.486 zł i z tytułu składek na Fundusz Pracy za okres od kwietnia 2012 do czerwca 2014 w kwocie 523,79 zł i odsetek za zwłokę w wysokości 279 zł. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że płatnik składek K. B. nie dopełnił obowiązku określonego w art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w związku z tym organ rentowy określił wysokość zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył K. B., zaskarżając ją w całości, wnosząc o jej uchylenie. W/w decyzji zarzucił naruszenie przepisu art. 156 § 1 pkt. 3 k.p.a. poprzez rozstrzygnięcie sprawy skarżoną decyzją nr (...) już poprzednio rozstrzygniętej inną decyzją ostateczną nr (...) z 17 kwietnia 2015 r. oraz naruszenie przepisu art. 9 ust. 2 ustawy

z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez przyjęcie, że podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z innych tytułów bez wyrażenia na to zgody.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, że zaskarżona decyzja jest konsekwencją prawomocnej decyzji rozstrzygającej kwestię podlegania ubezpieczeniom społecznym przez wnioskodawcę wydanej 17 kwietnia 2015 r.

Wyrokiem z dnia 6 lutego 2019 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku oddalił odwołanie K. B. oraz zasądził od niego na rzecz organu rentowego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wydał w dniu 17 kwietnia 2015 r. decyzję, w której stwierdził obowiązek podlegania ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach od 01.04.2012 r. do 31.08.2012 r., 01.10.2012 r. do 28.02.2013 r. 01.04.2013 r. do 30.06.2013 r., od 01.08.2013 r. do 30.09.2013 r., 01.11.2013 r. 28.02.2014 r., 01.04.2014 r. do 28.02.2015 r. przez K. B. jako osobę prowadzącą pozarolniczą działalność będącą współnikiem spółki komandytowej, wskazując podstawy wymiaru składek na powyższe ubezpieczenia. W decyzji ZUS zaznaczył, że K. B. jako płatnik składek jest zobowiązany do sporządzania i składania dokumentów zgłoszeniowych i rozliczeniowych oraz do bieżącego wykonywania obowiązków wynikających z ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. K. B. złożył odwołanie od powyższej decyzji z dnia 17 kwietnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z 30 października 2015 r. (V U 798/15) oddalił jego odwołanie. Sąd Apelacyjny wyrokiem z 20 grudnia 2016 r. (III AUa 601/16) oddalił apelację K. B. od wyroku Sądu Okręgowego z 30 października 2015 r. Wyrok ten oddalający odwołanie jest prawomocny.

Decyzją z dnia 1 marca 2018 roku ZUS stwierdził zobowiązanie Kancelarii (...). Z. Radca Prawny i Spółka SP. K. w B. jako płatnika do zapłaty składek za K. B. wynikających z decyzji z 17 kwietnia 2015 roku, jednakże w związku z odwołaniem wniesionym przez Kancelarię (...), w którym wskazano, że spółka nie jest płatnikiem składek na ubezpieczenia współników i podmiotem zobowiązanym do odprowadzenia za nich składek, w tym za K. B., organ rentowy uznając argumenty skarżącej spółki decyzją z dnia 2 maja 2018 r. uchylił decyzję z 1 marca 2018 r. i stwierdził, że Kancelaria (...). Z. Radca Prawny i Spółka Sp. K. nie jest dłużnikiem ZUS.

Pismem z 14 lutego 2018 r. ZUS zawiadomił K. B. o wszczęciu postępowania wyjaśniającego w sprawie określenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i następnie wydał zaskarżoną w rozpoznawanej sprawie decyzję z 20 września 2018 r.

Sąd Okręgowy mając na uwadze treść odwołania K. B. jak i wydanej w stosunku do niego decyzji wskazał, że w niniejszej sprawie odwołujący w rzeczywistości kwestionował podleganie ubezpieczeniom społecznym i wynikający stąd obowiązek zapłaty składek na te ubezpieczenia, w tym podnosił sprawę podlegania ubezpieczeniom z tytułu zatrudnienia w (...) Uniwersytecie Medycznym oraz zapłaty składek z tego tytułu przez (...) Medyczny. Odwołujący nie brał jednak pod uwagę skutków prawomocnej decyzji ZUS z dnia 17 kwietnia 2015 roku jakie wywarła ona w stosunku do niego w zakresie obowiązku zapłaty składek. Sąd ten wskazał, że w obecnym postępowaniu K. B. nie może podważać ustaleń wynikających z prawomocnej już decyzji ZUS ustalającej podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom jako osoby prowadzącej działalność gospodarczą będącej współnikiem spółki komandytowej oraz będącej płatnikiem składek na te ubezpieczenia. Sąd podkreślił, że kwestia podlegania ubezpieczeniom społecznym przez K. B. została już prawomocnie osądzona, zaś podnoszone w odwołaniu kwestie podlegania ubezpieczeniom społecznym w tym postępowaniu nie mogą być brane pod uwagę. Przedmiotem zaskarżonej obecnie decyzji nie było ustalenie obowiązku ubezpieczenia, a jedynie stwierdzenie wysokości należnych składek. Decyzja o określeniu wysokości składek jest jedynie konsekwencją decyzji określającej obowiązek ubezpieczenia podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne oraz wnioskodawcy jako ich płatnika. W wyniku decyzji określającej wysokość składek organ rentowy dokonuje jedynie obliczeń matematycznych w oparciu o podstawę określoną w decyzji dotyczącej ustalenia wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne.

Rozpoznając niniejszą sprawę Sąd Okręgowy był związany ustaleniami wynikającymi z decyzji z dnia 17 kwietnia 2015 roku i potwierdzającymi te ustalenia prawomocnymi wyrokami Sądu Okręgowego w Białymstoku z 30 października

2015 r. (V U 798/15) i Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 20 grudnia 2016 r. (III AUa 601/16). Podnoszone przez odwołującego kwestie dotyczące zbiegu tytułów ubezpieczenia, podlegania ubezpieczeniom z tytułu zatrudnienia w (...) Uniwersytecie Medycznym oraz opłacania z tego tytułu składek będące podstawą decyzji ZUS z 17 kwietnia 2015 roku ustalającej obowiązkowe podleganie ubezpieczeniom z tytułu pozarolniczej działalności oraz będące również przedmiotem ustaleń Sądów w sprawie V U 798/15 nie mogły podlegać w niniejszej sprawie ponownej analizie. K. B. nie wskazał przy tym żadnych nowych dowodów czy okoliczności zezwalających na ponowną ich ocenę w rozumieniu art. 83 a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku. O kosztach orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. i 99 k.p.c. w zw. § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 265 j.t.).

Apelację od powyższego wyroku złożył K. B.. Zarzucił Sądowi pierwszej instancji naruszenie przepisów art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz decyzji go poprzedzającej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Zaskarżony wyrok jest zgodny z prawem, a Sąd I instancji nie naruszył wskazanych w apelacji przepisów ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Rozstrzygające znaczenie w sprawie ma bezsporny fakt, że K. B. w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji z 20 września 2018 r. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność będącą (...) spółki komandytowej – Kancelaria (...) – Radca Prawny i Spółka. Podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu w okresach od 1 kwietnia 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r., od 1 października 2012 r. do 28 lutego 2013 r., od 1 kwietnia 2013 r. do 30 czerwca 2013 r., od 1 sierpnia 2013 r. do 30 września 2013 r., od 1 listopada 2013 r. do 28 lutego 2014 r. oraz od 1 kwietnia 2014 r. do 28 lutego 2015 r. stwierdził organ rentowy w decyzji z 17 kwietnia 2015 r. Powyższa decyzja, jak prawidłowo ustalił Sąd I instancji była przedmiotem odwołania K. B. w sprawie V U 798/15 w której Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z 30 października 2015 r. oddalił odwołanie. Natomiast Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z 20 grudnia 2016 r. oddalił apelację K. B. od wyroku Sądu I instancji (sygn. akt III AUa 601/16). Z akt sprawy V U 798/15 (III AUa 601/16) jednoznacznie wynika, że sądy obu instancji oceniając zasadność podlegania odwołującego obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą miały na względzie również fakt zgłoszenia wnioskodawcy do ubezpieczeń społecznych w okresie od 1 października 2010 r. do 30 czerwca 2014 r. przez (...) Medyczny. Zatem oceniały podleganie ubezpieczeniom społecznym w kontekście przepisu art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 4 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, a także przepisu art. 9 ust. 1 i 1a cytowanej ustawy, który określa zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym przez osoby spełniające jednocześnie warunki do objęcia ich obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym z innych tytułów.

W tych okolicznościach, wobec prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku w sprawie o ustalenie podlegania obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej w okresach objętych decyzją będącą przedmiotem rozpoznania niniejszej sprawy, zarzut apelacji sprowadzający się do naruszenia przepisu art. 9 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie może prowadzić do zmiany zaskarżonego wyroku. Kwestia zbiegu tytułów ubezpieczenia społecznego skarżącego była bowiem przedmiotem rozważań w sprawie prawomocnie zakończonej, a dotyczącej podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu działalności gospodarczej.

Inaczej rzecz ujmując, w sprawie o stwierdzenie zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, obejmujących okresy co do których prawomocnie stwierdzono podleganie takim ubezpieczeniom z tytułu prowadzenia pozarolniczej

działalności gospodarczej odwołujący nie może skutecznie kwestionować tytułu ubezpieczenia powołując się na podleganie ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu.

Z faktem podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym łączy się obowiązek odprowadzania składek na to ubezpieczenie, co wynika z przepisu art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W świetle tego przepisu płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Płatnikiem składek w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą (także jako wspólnicy spółki komandytowej) są sami ubezpieczeni, którzy w całości z własnych środków finansują składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe (art. 16 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

K. B. nie kwestionował kwoty ustalonych zaległych składek za wskazane w decyzji okresy, podnosił jedynie, że powinny być one pomniejszone o składki odprowadzone przez (...) Medyczny. Sąd Apelacyjny nie podziela tego stanowiska przede wszystkim dlatego, że w spornym okresie nie było zbiegów tytułów ubezpieczenia, co wynika z prawomocnych wyroków w sprawie z odwołania od decyzji z 17 kwietnia 2015 r. Nadto skarżący nie był płatnikiem składek z tytułu zatrudnienia w (...) Uniwersytecie Medycznym.

Na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym skarżący zarzucił, że Sąd Okręgowy w Białymstoku nie był właściwy miejscowo do rozpoznania odwołania od decyzji z 20 września 2018 r., czym doszło do naruszenia przepisu art. 461 § 2 k.p.c. Z tym zarzutem skarżącego należy się zgodzić.

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych właściwy do rozpoznania sprawy jest sąd, w którego okręgu ma miejsce zamieszkania strona odwołująca się od decyzji wydanej przez organ rentowy. Niewątpliwie sądem właściwym miejscowo z uwagi na zamieszkiwanie odwołującego się był Sąd Okręgowy w Warszawie. Odwołanie od decyzji z 20 września 2018 r. K. B. wniósł do Sądu Okręgowego w Białymstoku, stosując się do pouczenia zawartego w decyzji.

Naruszenie przepisów procesowych określających właściwość miejscową sądu nie miało jednakże w ocenie Sądu Apelacyjnego wpływu na treść rozstrzygnięcia Sądu I instancji. Takiego zarzutu nie formułował też apelujący, podnosząc jedynie, że rozpoznanie sprawy przez Sąd Okręgowy w Białymstoku spowodowało zwiększone koszty związane z dojazdem na rozprawę.

Reasumując, Sąd Apelacyjny w całości podzielił ustalenia faktyczne i ich ocenę prawną dokonaną przez Sąd I instancji i dlatego na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako nieuzasadnioną.

O kosztach zastępstwa procesowego za II instancję Sąd orzekł na mocy art. 102 k.p.c. uznając, że błędne pouczenie organu rentowego zawarte w decyzji, co do sądu właściwego do rozpoznania sprawy oraz koszty poniesione przez skarżącego, a związane z dojazdem na rozprawę do sądu w Białymstoku, stanowią okoliczności szczególne, uzasadniające odstępianie od obciążania przegrywającą stroną kosztami poniesionymi przez stronę przeciwną.

SSA Marek Szymanowski SSA Alicja Sołowińska SSA Dorota Elżbieta Zarzecka